

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hetes polt. sor egyszer 20 fill.
minden következéskor 16 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vások palotájában.
TELEFON-SZÁM: 837.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Kisaság.

József tőrcsög-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, január 19.

Tüzérségünk kiverte állásaikból az oroszokat.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Visztulától északra nem történt jelentős esemény.

Zaklycintől keletre fekvő magaslatokon tüzérségünk összpontosította, tüzelése oroszokat elsősorban tűzvonaluk egyes részeinek elhagyására kényszerítette. Hátráló mozdulat magával ragadta ellenségét arcvonal más részein is, úgy, hogy végül elsősorban állásait hat kilométernyi szélességben kiűrtette és tüzérségünk és gépfegyvereink leghatásosabb tüzeiben rendetlenül visszavonult a legközelebbi magaslati vonalakra. Ez alkalommal számos fegyvert és löszert hagyott vissza elhagyott állásaiban.

Arcvonal többi részén, Nyugat-Galiciában csak tüzérségi harc folyik.

Kárpátokban csak jelentéktelen járőrharcok voltak. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elpusztították a németek az argonni erdőket.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nieuport vidékén csak tüzérségi harc folyt. Ellenséges támadó mozdulatokat utóbbi napokban nem észleltünk. Tengerpartra több helyen angol aknákat sodort a víz.

La Boisellenel, Aibertől északra a franciákat, akik a temetőben és attól délnyugatra fekvő majorban ismét megvetették a lábukat, csapataink szuronytámadással kiverték és három tisztet, száz főt legénységet foglyul ejtettek.

Az argonni erdősegeket majdnem teljesen megsemmisítettük.

Franciáknak, Pont-a-Moussontól északnyugatra, állásaink ellen intézett támadásai, a Vincetől délre két kilométernyire fekvő magaslaton, egészen a mi állásainkig jutottak. A harc még tart.

Vogézekben és Felső Elzászban erős hóihar és köd volt, ami a harci tevékenységet akadályozta.

Visszavert orosz előretörési kísérlet.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik: Keletporoszországban helyzet változatlan.

Észak-Lengyelországban oroszok megkísérelték, hogy a Wkra szakaszon át Radzanownál előre törjenek, azonban visszautasítottuk őket.

Lengyelországban a Visztulától nyugatra lényeges esemény nem történt. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökségi sajtóosztálya.)

Ferenc Szalvátor királyi herceg.

Arad, január 18.

A harctéren és a harcmezőkön kívül, szinte versenyző buzgósággal végzik az uralkodóház tagjai a tennivalókat, a melyek ő felségét, a legfőbb hadurat illetik meg. Rajongóan szeretett, öreg királyunk hivatáskörében jár el Ferenc Szalvátor királyi herceg, a midőn az önkéntes betegápoló intézeteket vizsgáló körútja során holnap Aradra is eljön. A háborúnak egyformán fontos érdeke az, hogy a csapatokban a harc képességet érvényesítse és hogy a harc képességet a legrövidebb idő alatt visszaszeresse, az életnek, az egészségnek megmentse azokat a katonákat, a kik a csatásokon sebet kaptak, vagy megbetegedtek. Ha őfelségének magas kora nem követelné meg a testnek és léleknek kiméltét, bizonyára maga szerezne meggyőződést arról, hogy vitéz katonái ebben is kellően el vannak látva és hogy a hadjáratnak ez a funkciója megfelelően működik. Így azonban csak a bécsi kórházakat kereshette fel, ahol a sebesültek közé megható jeleneteket varázsolt az ősz hadur látogatása.

Ferenc Szalvátor királyi herceg, mint az önkéntes egészségügyi intézmények főfelügyelője végzi az uralkodónak ez ellenőrző tisztét. Látogatása, ha megnyilatkoztatja is az érzéseket, a hódolatot, a mellyel e város lakossága, a mint a haza minden része az uralkodóház iránt viseltetik, híjával lesz a disznek, a fogadtatás pompájának. A királyi herceg idejövetele nem reprezentáció, hanem szemle, — ugyanolyan, a melyet a harctereken, útközetre készülő seregek fölött tartanak a magasabb parancsnokok. Azokból a városokból, a melyeket eddig a királyi herceg utjába

ejtett, oly hírek jöttek, hogy Ferenc Szalvátor a legalaposabban, a hozzáértő és a komoly ellenőrző szemével vizsgálja a sebesült és beteg katonák ellátását és a legaprólékosabb részletekig ellenőrzi, hogy a társadalom, a hatóságok és az orvosi kar a háboru parancsolta nagyfontosságú kötelességeinek eleget tesz-e.

E tekintetben a királyi herceg látogatása elé Aradon nemcsak megnyugvással, de büszke örömmel lehet tekinteni. A nélkül, hogy más vidéki városok hasonló missziójával összehasonlítást akarnánk tenni, megállapíthatjuk, hogy Aradon a sebesült ápolás és ellátás, a kórházi szolgálat a legteljesebb elismerést remélheti. Az a rendkívüli munka, a melyet a Vörös Kereszt egyesület aradi fiókja a háboru kezdete óta végzett, bátran nevezhető a maga nemében tökéletesnek. Ebben a nagy arányu, elképzelhetetlenül sok energiát, türelmet, utánajarást, tapintatot és lelkesedést kívánó munkában előljárt az aradi Vörös Kereszt elnöknője, Vásárhelyi Janka. Az ő nemes példája, kötelességtudása, komoly kitartása buzdította azokat az aradi nőket, a kik az aradi katonai kórházak vezetése, különféle szolgálatainak pedáns ellátása körül vállaltak munkát. A női hivatásnak oly értékes oldala érvényesült a háboruban, a mely megközelít fontosságban a csatákban küzdő férfiak önfeláldozó munkáját. De nem kevésbé értékes és mintaszerű az a működés, amelyet az aradi orvosi kar végez a kórházakban, sokszor a napnak minden óráját a sebesültek kezelésének, ápolásuk ellenőrzésének szentelve.

Bizonyára kötelesség volt ez, a

minthogy az aradi társadalomnak is kötelessége volt, hogy a sebesült-ápolás e misszióját minél messzebb menő áldozatkészséggel, szeretettel támogassa. Hogy e tekintetben az aradi kórházak mit nyújtanak és mennyi mindennel töldják meg azt, a mit az előírások kívánnak, a tömeges hála nyilatkozatok illusztrálják, a melyeket a felgyógyult katonák írnak hozzánk és a kórházak vezetőinek örömeinkre szolgál, hogy minderről a legilletékesebb személy: az uralkodót helyettesítő Ferenc Szalvátor királyi herceg szerez közvetlenül meggyőződést. Az odaadó gondoskodásban, a jóságos figyelemben, a melyben itt ő felsége katonáit részesítik, lássa meg az uralkodó iránt érzett mérhetetlen rajongásnak és hódolatnak jelét, bizonyosságát. És ez nyilatkozik meg az ő fenséges személyével szemben, a midőn a várost és a társadalmat képviselő hatóságok őt szívből jövő Isten hozott-tal köszöntik.

Az aradi hadi-kölcsönpénztár első napja.

(Száznegyvenhárom kölcsönt szavaztak meg.)

Az Aradi Közlöny-tudósítójától.

Arad, január 18.

Ma még a legnagyobb pénzintézetekben is ritkaság az a bankári teendő, amivel a városháza egyik termében ma délután foglalkoztak: új kölcsönöket szavaztak meg. A város iparos hadikölcsön-pénztára, amelyet a Weitzer János-alapítvány kamattámogatásából alakítottak, ma délután kezdte meg működését. A hadikölcsön-pénztárnak ép az a rendeltetése, hogy olyankor nyissa meg a kölcsön forrásait a megszorult iparosok részére, amikor a rendes hitelszervezetek funkciója szünetel.

A Weitzer-alapítvány gondnoksága erre a nevezetes alkalomra csaknem teljes számmal gyűlt össze, Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. A kölcsön-jelentkezéseket Zubor Andor tb. főjegyző ismertette, a kölcsönkérők felől beszerzett személyi és vagyoni adatok ismertetésével. A kölcsön megszavazása persze nem olyan alapon történt, mint a bankoknál: nem azt nézték, hogy „jó-e az illető a kért összegre, mit ér a zsírása, milyen bekebelezést ad. A döntő az volt, hogy olyan-e a kölcsönkérő ipara, hogy abban a háború megszüntette a keresetet, megbízható, józan ember-e, milyen nagy a családja és hogy feltételezhető-e róla az a tisztességes szándék, hogy a kölcsönt a hadipénztárnak a jobb idők beálltával vissza fogja fizetni.

Összesen 157 kérvény érkezett be, a melyek közül tizenháromat utasítottak vissza, többnyire azon az alapon, hogy nem folytat ipart. A többinek tulajdonán 200—200 korona kölcsönt, — a maximumot — szavazták meg, csak egyeseknél, különféle indokok alapján, szállították le az összeget száz és ötven koronára. Ilyenformán a kuratorium több mint huszonötezer korona kölcsönt szavazott meg és ezzel az iparosok jelentős részét segítette hozzá, hogy a háborút a nyomor kisebb gondjaival élhesse át.

A kölcsönöket valószínűleg a legközelebbi napokban fogja a városi pénztár kötelezvények ellenében folyósítani.

Orosz tiszti ruhák — a rabló kozákok ellen.

(A megmentett kastély. — Csatatereken keresztül. — Egy német hadnagy megfigyelései Galiciában.)

Az Aradi Közlöny-tudósítójától.

Arad, január 18.

Schmidt-Pauli német hadnagy a Berliner Tageblattnak írja Galiciából, ahol együtt harcoltak a monarchia csapataival a németek:

— Lovagolunk az éjszakában. Falvak merülnek fel a hóban, kerek, fatemplomokkal úgy néznek ki, mint valami szentimentális téli tájkép. Csak az ablakokból hiányzik a — fény. Aztán hegyes lesz a vidék, sötét kolosszusok takarják el a csillagokat. Csak tovább, mint ha álmodna az ember. Széltől falu tűnik fel a hegyek közül, néma, mint a sir. Valahol egy kutya vonyít, a lódobogás rémesen visszhangzik a falvak között. Lovam egyszerre meghorog és oldalt ugrik. Zseblámpámmal odavilágítok: egy elesett orosz. Napokon keresztül kemény viaskodás folyt itt.

A nap vérvörösen emelkedik a néma, fehér hegyormok felé. Még mindig tovább lovagolunk. S a lassan szétszóródó világosság lerántja a leplet mindarról, ami mellett ellovagolunk, lóhullák, széttört fegyverek, összegörbült sisakok s — hullák. Sok halott orosz. Itt ott egy-egy osztrák, vagy magyar. Nem kellems mellöttük elvágtatni. Ugy bámulnak az emberre, mintha még akarnának valamit, mintha még kérdezni szeretnének valamit... Egy egész fiatal zászlós keresztben fekszik az uton. A hátán fekszik — s az arc kifejezése nagyon boldog.

Lovagolok s valami kimerőhatatlan erő vágy száll meg, szeretnék előlényt látni, egy férfit a szántóföldön, asszonyt kertje közepében, gyermeket, aki keresztül szalad az uton. De nincs, nincs, minden olyan kihalt. Egy erdő. A nap az égakon keresztül odasüt majd zöld, majd havas fődjére, de sugarai nem vidámak, nem melegek, fagyosak, mint a holdé. Egy tisztáson egy osztrák tiszt áll s a földön néz valamit. Rákiáltok, de nem válaszol. Közelebb érek s látom, hogy halott, abban a pillanatban érte a golyó, amikor a sebesült bajtársa fölé hajolt. Jött a gránát s egyszerre érte őt s azt, akin segíteni akart. Mintha viaszból volnának, úgy néz ki a két alak. Mintha paroptikumban lennének...

Hirtelen néhány lövés. Figyelek, de semmit sem látok. Egyik emberem mondja: „Ott, hadnagy ur.” Igen, látok már néhány kozákokot az uton vágatni, menekülni...

És különös — amint a kardom kihuzom s galoppban hajtom a lovamat a fickók után úgy tűnik fel, mintha végre szétoszlan kezdené egy nehéz álom, mintha csak most jönne fel igazán a nap, mintha vigabb, gyorsabb lenne minden s — élő.

Két kastély. Az egyik Debnó. Az esti égbolt sötétvörös fala előtt mint valami sötét kolosszus emelkedik, kerek, erős tornyaival, széles falával. A lovak patkói szikrát csalnak ki az első hidból, aztán megint tompán hangzanak a sáncárokban s ismét menydörögnek a felvonóhidon. Élő, valódi felvonóhid. En vagyok az első, aki lengyel mentében belovagolok a várba, amelyet csak az imént hagytak el az oroszok s várom, hogy csatlósok özönljenek le a lépcsőn lovam kantárszárát tartani. Hisz ott lent a faluban úgy üdvözöltek, mint egy királyt. A férfiak ujjongtak, az asszonyok kendőt lobogtattak, gyerekek körültáncolták

lovainkat s a pap két üveg borral fedetlen fővel jött elének.

S most meghitt szobáról álmodok, amelyben a kandalló melege duruzsol a sápadt lengyel grófnőről. Mindenekelőtt azonban egy ágyról férges szalmán, vagy egy fa alatt eltöltött hosszú, hideg éjszakák után.

De az álmok ritkán teljesülnek. A kastélyban semmi sem mozdul. Leszálok lovamról s a kapun keresztül belépek a várudvarba. Magas fa áll a közepén, mintha a kastélyt a fa köré építették volna. Az első emelet magasságában fagaléria fut körül, mint a krakói királyi kastélyban, ahol lengyel királyok nyugszanak.

Itt is temetve van valami. Minden, ami a holdog időkre emlékeztet, amikor még a várur és asszonya forgolódtak a bástyákon. Most a kastély belseje csupa rom. A kályhák összetörve, az ablakok beütve, iróasztalok felfordítva, a padozaton szétszórt papirdarsbok és széttépett festmények és lábatlan székek, üvegcserepek és porcelládarabok közt. A nagy zeneterem padlója szalmával telehintve. Száz és száz konzerv doboz hever szanaszét. A zongora nyitva, billentyűi kitépve, pusztítás, pusztítás mindenütt, szenny, szenny mindenütt, minden szobában, az ágyak mellett, még a zongorában is. S menekülök a szomorú, büzös szobákból, ki az istállóba, ahol lovaink jobban pihegnek, mint mi az elátkozott kastélyban, Debnón.

A másik vár, Brzesko. Csupa kellemes emlék. Nagy, modern kastély, művészi lépcsőház. A hosszú, fehér folyosókon vadász-trofeumok Afrikából, Indiából. Mindenütt villanyvilágítás. A hall, nem is hall szimfonia sötét és világos fában, amelynek vezető motívuma a pompás lépcső. Fesz festmények, nem kicssek, festmények nagyszerű faruhába. A közepén egy ragyogó jelenség estélyi toilettben, valószínűleg a háziasszony. S hirtelen bécsi waltcer hangja hallatszanak fel. Egy ordonánc-tiszt ül a zongora mellett.

Valahogy fájdalmasan hallatszik a muzsika, amelyek elébünk varázsolják a Prater virágzó gesztenyefáit ide, ebbe a kastélyba, ahol tiszték sietnek ide-oda, vezérkari tiszték ülnek összeráncolt homlokkal térképek mellett, ebben a kastélyban, amely a kiszípolozott, kifosztott, elpusztított Galícia közepén fekszik. Aztán asztalhoz megyünk. Jölesik az osztrák kamerádok szívélyes kedvessége és figyelmissége.

S itt ülünk ugyanabban a szobában, ahol három nappal ezelőtt egy orosz hadseregparancsnokság étkezett.

S valahogy úgy érzem, mintha még az iskola padjain ülnek s hitetlenül olvasnám egy hatalmas, világótréngető háborús-perodus részletét s egyáltalán nem tudom megérteni, hogy ilyesmit át is élhetnek emberek.

Egy öreg komornyik hálószobámba vezet. Ő, a kertész és a portás keresztül élték az orosz uralmat is s valami csellel megmentették a kifosztástól a kastélyt.

Amikor ugyanis a hadseregparancsnokság — amelynek jelenlétében a katonák nem mertek fosztogatni — elvonultakor fenyegette csak igazán a kastélyt a portyázó kozákok rombolási dühe. A kozákok elvetődtek a kastély közelébe, de az ablakokon keresztül magasrangu orosz tisztet láttak s elvonultak. A tiszték azonban szolgák voltak, a kertész, a komornyik és a portás, akik főlhúzták az uniformist s az ablaknál mutatkoztak s így megmentették Brzesko gyönyörű kastélyát.

Békére vágyik egész Franciaország.

(A soissons-i vereség hatása. — Nincs tartalékja a francia seregnek. — Páris teljes sötétségben.)

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Berlin—Gent—Amsterdam, január 18.

Hivatalos jelentés a nyugati harcterről.

Berlin: (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik január 17-ikéről. — Nyugati hadszíntér. Flandriában mindkét részről csak tűzérési harcok folytak. Blangy mellett Arras-tól keletre egy nagy gyárépületet robbantottunk fel, mely alkalommal néhány foglyot ejtettünk. A többi arvonalról a változó hevességű tűzérési harcokon, továbbá az árok- és akna-harcok folytatásán kívül semmi lényeges jelenteni való nincs. Az Argonneokban kisebb előhaladást tettünk. Vihar és eső ugyasólván az egész arvonalon gátolják a harci tevékenységet.

Körülbelül négy héttel ezelőtt közzétettük e helyütt azt az általános támadásra vonatkozó hadparancsot, a melyet a francia főparancsnok kevéssel a francia törvényhozó testületek összejelése előtt decemberben kibocsátott. Ellenségeinknek a nyugati hadszíntéren megkísérelt támadásai, a melyek erre megkezdődtek, semmiképen sem gátolták a német hadvezetőséget abban, hogy a részéről célszerűnek talált minden rendelkezést végrehajtsanak. Az említett kísérletek az ellenség számára egyetlen helyen sem jártak említésre méltó előnnyel, míg saját csapataink Labassétól északra az Aisne mentén és az Argonneokban igen kielégítő előhaladást tudtak felmutatni. Az ellenség vesztesége ez alatt az idő alatt a következő volt:

Halottakban megszámláltunk 26,000-et, meg nem sebesült fogoly volt 17,860, egészben véve a veszteség, ha a sebesültek létszámának meghatározásánál tapasztalat szerinti 1:4 arányt veszünk alapul, eltekintve a betegektől, azoktól a halottaktól, a kiket számba nem vehettünk és az eltűntektől, legalább 150,000 emberre tehető.

A mi összes veszteségünk ellenben ugyan ebben az időben ennek a számnak egy negyed részét sem éri el. — Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnöki sajtóosztálya.)

A soissons-i csata.

Berlin. A Wolff ügybőkség jelenti a főhadiszállásról. A soissons-i harcoknál igen tekintélyes a siker. A franciák jobbszárnyánál várták a támadást, de középen és a balszárnyon történt. A többnapos ütközetben ellenséget négy kilométerre visszavetették. A szármány harmincöt ágyú, tömördek fegyver. Csodásan harcoltak a németek. Zaporban, szélviharban, feneketlen utakon, iszapos talajon és ha a csizma sárba ragadt, a német katonák meztelenül harcoltak tovább.

Az Aisne partján megálltak a németek.

Kopenhágából jelentik: Az Aisne kiütdt, a németek egyelőre nem tudnak átkelni a folyón.

Közütek a franciák a soissons-i vereségre.

Amsterdam. Mint a Reuter ügybőkség Párisból jelenti, esőtörtök este sok crouyi útkos érkezett meg vonaton Párisba. Idéig vonatok csak kőbélűket elhanyagol. A lakosság menedékhelyre menekült, a németek soissons-i és Aisne melletti győzelmeik hatása az, hogy a lakosság a franciák állásait már megrendültnék tartotta, mielőtt még a németek bevették volt Crouy.

Basel. Az itt lévő franciák üléseik még a németek sebesülteit vizsgálják. A nyilvánosságra hozatala előtt jelentek meg, de a harcok folyt helyzeteképek már nyilvánosan írták, hogy a közönséget vereségre készítik elő. A Matin

ast írja, hogy Soissons-nál rettenetes a harc, a német támadások nehéz munkát adnak a franciáknak. A Matin cikke később azt írja, hogy döresség lenne azt gondolni, hogy olyan ellenféllel szemben, mint a németek, nem kell megfizetni a győzelem teljes árát. De ez átmeneti visszavonulás nélkül lehetetlen. Az „Excelsior” azt írja, hogy Kluck generális úgy látszik revánsot keres Soissons-nál, egyben kifejezi azt a reményét, hogy a francia hadvezetőség egyszer majd azzal a hírrel lepi meg a közönséget, hogy a franciák áttörték a német vonalakat. Clemenceau lapja, a „Homme enchainé”, amelyet a cenzura sok helyen törölt, elismeri, hogy a német támadások a francia offenzív kísérleteket megbénították és hogy a franciák egyes helyeken tért vesztettek, míg egyebütt még eldöntetlen a küzdelem.

Páris teljes sötétségben.

Amsterdam. A Reuter ügybőkség jelenti Párisból: A katonai hatóságok a kormánynak intézkedéseket javasoltak, amelyek azt célozzák, hogy a város világítását magánvilágítások által csökkenték és pedig a külső lámpák (s kirakati lámpák elollása, vagy tompítása útján, továbbá az ablaktáblák elszárása és a függönyök leeresztése által. Ugyanezeket az elővigyázatossági rendszabályokat kell betartani Páris külvárosában is, ahol idéig éjszaka olyan világosság mellett dolgoztak, amely nagy távolságokra látható volt.

Botrányok a francia egészségügyi szolgálatban.

Basel: A párisi Eclair nyilvánosságra hozza Doyennek, az ismert sebésznek jelentését, amelyet a parlament tagjainak küldött, hogy bebizonyítsa, milyen súlyos hiányai vannak a francia egészségügyi szolgálatnak és hogy megmutassa a baj megszüntetésének módjait. Az Eclair kijelenti, hogy nem szabad közölnie Doyen emlékiratának a súlyos vádakat tartalmazó részét és csak a reformterveket hozhatja nyilvánosságra, mert a cenzura eltávolítja a sajnálatraméltó botrányos hibáknak leleplezéseit. A Guerre Sociale, Doyen jelentését jelentős leleplezésnek mondja. A lap az emlékirat vádoló részéből közli, a francia sebesülteknél azért volt nagy a háboru első hónapjaiban a halandóság, mert monumentális botlást követtek el, amelyet a francia orvosoknak augusztus 10-én küldött körirat okozott. A körirat szerint a lőtt sebeket aszeptikusokként kellett kezelni, míg Doyen szerint ezek legnagyobbbrészt inticiálva vannak. A megfelelő időben történt tisztítás simulasztása sok halálos esetet okozott.

Angol hadi tervek Osztendő birtokáért.

Háza. A „Daily News” tudósítója írja Dünkirch-nből, hogy mind érezhetőbb lesz a szövetségesek hadvezetőknek az a kívánsága, hogy a harc első karakterét megszüntessék és a kérdés másirányu megoldását keressék. E cél érte az angolok újabb nagy csapatokat küldtek a küzdeletre, amelyeket két harcolgó formájú ek alakjában úgy St. George és Dixmuiden irányában állítottak fel. Amennyire meglátható, — írja a tudósító, — az a szardok, hogy a két formációt előretolták és lehetőség szerint Luce, St. Pierre vagy Sippo mellett egyesítik. Az angolok balszárnyának ezután az volna a feladata, hogy a Nieupor-

csatorna déli partján állásokat foglaljanak el, úgy, hogy az angol flotta egyidejűleg beavatkozása folytán a németek két tűz közé kerüljenek és ha a terv sikerülne, kénytelenek lennének Ostendét kiüríteni. Ennek a tervnek csak akkor volna azonban sikere, ha a déli „ék” Rousselacrenál vagy Dixmuidennél eredményesen operál. A terv kivitelezése még ebben az esetben is rendkívül sok időt és nagy áldozatokat fog követelni. Azonban már az angol katonák is erősen követelhetik, hogy a lövészárkokból kikerüljenek. A lövészárkokban való tartózkodás az elévült terület közelisége és a folytonos eroziónak miatt lehetetlen. Az északi angol sereg operáció a terv kivitelezése esetén szintén nagy nehézségekbe ütközni, mert a csapatok szintén két tűz közé kerülhetnek, ezért az akciót csak nagy sikerrel lehet megindítani. A szövetségesek tehát, írja a tudósító, még várniok kell, hogy újabb angol megerősítés érkezik.

Amsterdam. Katonai szakértők véleményükben megegyeznek abban, hogy a németek a Knooke, Heyszt, Osztendő vonson annyira becsülik magukat, hogy szinte lehetetlen ütni őket állásaikból. A megszálló és partidőközben a különböző fürdőhelyek hollywoodi pompás szállásra teltek.

A flandriai harcok egyik angol szemlélője ezt jelenti tapasztalatairól: „Január 4-én a velünk szemben lévő lövészárkokból a németek kiszivattyúzták a vizet. Ilyen szivattyúzással vannak a német lövészárkokban (s elektromosság hajtja őket, amelyet Lilleből vezetnek idéig. Az iszapos vizet nagyon nehéz szivattyúval eltávolítani.

Eifogyott Franciaország ereje.

Bern. Franciaország kimerítette összes fegyverképes anyagát, nincsenek tartalékai, ami van, legfeljebb negyedrangu.

Francia miniszterek közeli békét ígérnek.

Berlin. A Lokalanzeigernek elmondja egy Havreből visszatért hollandi kereskedő, hogy a virágzó és dúzáló iparu Észak-Franciaország teljesen tönkre van téve. A lakosság magát Anglia áldozatának tudja. Franciaország tizikailag és erkölcsileg képtelen még három hónapig is kibírni a háborut. Mindenki békéről beszél. Angolok népszerűtlenség a sebesülttransportoknál tüntetések vannak a kormány és a háboru ellen. A szocialista miniszterek az északi képviselőknek azt ígértek, hogy nemsokára tisztos békét kötnek Németországgal. Elélmiszereket a fölhalmozással drágítják és a spekulációban sok angol részes.

Franciaország és Németország szövetsége Anglia ellen.

GENF. A „Temps” írja: A németek a megszállott területen élelmet osztogatnak és igyekeznek a francia lakosságot kielégíteni és azt a feltogást terjeszteni, hogy a földművelő Franciaország és az iparúzó Németország természetes szövetségesek a békejavaró Angliával szemben.

Meglepetést készít a német hadsereg.

MILANO. A Perseveranza haditudósítója szerint a német hadsereg a francia harctéren legközelebb igen nagy meglepetést szerez a világnak.

Nincsenek angolok a flandriai fronton?

Rotterdam. Yprnndél most csak a franciák állnak a németekkel szemben. A lakosság a német gránátok elől a pincékbe költözött.

Angot védekezés a német invázió ellen.

London. A norfolki kormányzóval folytatott tárgyalások jelent meg, amelyek szerint ha a németek partra szállnak minden közlekedési eszközt elkell szállítani, vagy meg kell semmisíteni, sőt a marhát és a gabonát is. A lakosság, ha parancsot nem kap, maradjon helyén.

A várkórház legkedvesebb betege.*Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, január 18.

Horváth János, Infanterist-Johann-Horváth néven van elkönyvelve a hadsereg anyakönyvében, somogyi fiú s a híres „rossz-seb” ezred sorában harcolt muszka és szerb ellen. Stary-Sambornál való lötték Jánost s az aradi várbeli Truppenspitalban tőből le kellett vágni jobbkezét.

— A legkedvesebb betegünk — mondja a kórház kitűnő vezetője, Barra Gyula dr. — egyúttal talán a legszerencsésőbb fiú. Előbb a jobb karját le kellett vágni s súlyos lázzal feküdt, aztán tifuszt kapott s már lemondunk róla. Nagynehezen még is meg lehetett menteni, de alig lábadozott, újból megkapta a betegséget s alig néhány napja, hogy ismét lázmentes...

A betegsége alatt két hölgy van, Resch Ferencné, a dandárparancsnok felesége s Pálffy századosné, akik a legnemesebb önfeláldozással minden idejüket a betegekkel töltik, ápolják, vigasztalják, lelkesítik, őket, szinte a gondolataikat is kitalálják.

— A legintelligensebb fiú a betegek között — mondja a tábornok felesége — s most már, hogy a haláltól megmenekült, a jövőjéről szeretnék gondoskodni. Szeretnék műkezet vásárolni neki s valahol elhelyezni, álláshoz juttatni. Nagyon derék, becsületes fiú s remélem, hogy akad majd nemesszívű ember, aki munkafelügyelőnek, vagy valami hasonló alkalmazza. Mondja csak el János — fordul a méltóságos asszony a sebesült baka felé — hogy vesztette el a jobb kezét?

— Hát verekedtem én eleget — mondja János — előbb lent Szerbiában, aztán meg a muszkák ellen. Tizenhét ütközetben vettünk részt, soha sem szaladtunk, csak előre. Volt egy kapitányunk, kis, alacsony ember, Foglinak hívták, az ugrott mindig előre, mi meg mentünk utána, mint birkák a juhász után. A szerbek, azok még elég jól verekedtek s ha meg is szaladtak, fogságba nem kerültek, nem adták meg magukat. Hanem a muszkák, azok mindig megszaladtak, vagy feltartották a kezüket. Isten bizony olyan szívesen meríttem volna a bajonétomat valamelyik hasába, de nem lehetett, mert mindig megszaladtak. Pedig hát úgy dukálna, ha valaki felé mennék, hát az várja meg, míg elérkeznek hozzá. Aztán, hogy hogy sebesültem meg? Az úgy volt, hogy a svam mögött voltunk mi, aztán ép főzték a menázsit. Egyszerre a muszkák támadást intéztek, pedig soha azelőtt nem támadtak ők. Hát hamar ki kellett önteni a menázsit — halálos kár volt azért a jó guilyásért — aztán mentünk előre. Sturmot fújtak, neki a muszkának, az meg el kezd szaladni. Már mind megszaladtak, vagy feltartották a kezüket s úgy kiabáltak, amikor láttam, hogy az egyik eldobja a kardját — valami tiszt ur lehetett — s kezd futni. Gondoltam magamban, már ez az egy se meneküljen el, aztán utána szaladtam a bajonéttal, de az meg visszafordult, aztán revolverrel lött felem.

Mindjárt leesett a puská a vállamról, aztán vezettem a seb, de még felvettem a fegyvert, felakasztottam a bal vállamra. De aztán nagyon elgyengültem, aztán a szanatóriumok visszavitték.

Laasan, tempósan, jókedvűen mondja — ezt Horváth János, csak akkor szomorodik el az arca, akkor esillan meg valami a szemében, amikor azt kérdik: mit csinált, ha felgyógyult?

— Azt meg nem tudnám mondani... koldus leszek... ha legalább a jobb kezem volna meg, hogy írni tudnék... koldus leszek, pedig én nem koresmába jártam így... odahaza nem is verekedtem én soha, jó gyerek voltam nagyon, de — s Horváth János már megint mosolyog. — ezeket a büdös muszkákat nem állhattam...

Szövetségesei nem támogatják Franciaországot**(Az angol hadseregnek — Joffre magára maradt offenzívájával.)***Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, január 18.

Mostantól örökre, a Berliner Tageblatt elismert katonai szakértője a nyugati harc térien elért német eredményekről ezeket írja:

— Mialatt nagy feszültséggel várja a világ hogy a franciák előre bejelentett támadása a németek nyugati megerősített állásai ellen milyen eredménnyel jár, azalatt a hadiszerecsene egyre jobban a németek javára fordul. Fatális helyzet ez a francia kormány számára, amely éppen most tette vissza székhelyét Párisba. Főlényes tüzéségi tüzésünk segítségével csapataink közelebb jutottak az erősen szorongatott Nieuporthoz. A La Bassée csoportja mentén a támadások javunkra végződtek. A főhadvezetőség jelentése szerint: „végre teljesen visszautasítottuk a támadásokat.” Ezt pedig csak úgy mondhatja, ha a csatákban vidéke teljesen a hatalmunkban van. Ezzel egyúttal a Béthune elleni támadásokhoz fontos támaszpontot nyertünk. Már január 10-én teljesen összerúgtak egy francia támadás Albertől északra La Boiseliennél. Január 12-én ép oly kevés szerencsével ismételték meg a franciák támadásukat. A támadás Amiens irányából indult ki és ez a környék — mint azt a francia lapok ismételtelen jelentették — repülőgéplátárok élénk megfigyelése alatt áll. Ha ebben a háborúban a légi felderítő szolgálatunk nélkül kellene harcolnunk, akkor — miután a nyugati fronton a lovas felderítés teljesen lehetetlen — érzékeny károkat szenvedtünk volna az ellenségtől való megbízható értesülések híjjában és az ellenséges csapatok rendeltetésének előzetes ismerete nélkül a lovászárak-háborúban a meglepetéseknek nagyobb szerep jutott volna. Soissonstól közvetlenül északra is megismélték a franciák Crouy mellett már január 11-én egyszer visszavert támadásukat. Mindez arra vall, hogy a legkomolyabb átírósi kísérletekről volt szó. Es január 13. a német legfőbb hadvezetőség egyes csapatrészeinek szép eredményéről számolhatott be itt is. Egész stratégiánkat az offenziva szelleme hatja át. Támadás és ellentámadás egyaránt értékes alap a győzelem számára nekünk. Ezt újból bebizonyították a culliesi és crouy-i győztek. Az ellenséges állásokból sok foglyot, értékes hadiszámkányt hoztak magukkal és mindössze mástól kilométerre vannak Soissonstól, amely hat vasútvonal csomópontja és nyolcvanöt kilométerre van Páris védőváltól. Ha még a Nomény melletti (Metzről délre 30 kilométerre) magaslatok elleni sikeres támadást és a maas-menti St. Mihiel fontos erődjének eredményes megtartását számítjuk: akkor azt mondhatjuk, hogy Joffre „eredményes” támadásai kissé túlságosan testetnek.

Azok között a győzelmi receptek között, a melyeket a francia generálisaimusznak az entente és a szerződés államok sajtójában naponta figyelmébe ajánlanak, a legeredetibb a Lyon Republican tanács:

— Joffre akadályozza meg, hogy a németek erőseit küldhessenek a déli frontra, vagy Bizsába!

Már ebből is kitűnik, hogy az említett lap katonai szakértője kilátástalannak tartja a egész francia offenzívát Belgiumtól a Rajnaig és a franciák előretörését az egyetlen elzárt ponton, a Vogézekben tartja kivihetőnek. Valóban alig maradt egyéb reményük a franciáknak.

A sziléziai orosz betörés szétfoszott frantom, az angolok partraszállása Belgiumban szintén csak a franciák óhaja, de Anglia nem hajlandó hajóit és csapatait a belga paraton tétőző német nehéz ágyúk üdvözlésének kitenni.

Sokat hallunk Anglia hat új hadseregéről is: A franciák szemérem vetik szövetségeseiknek, hogy egy negyvenhat millió lelket számláló nép jobban megerősítethetné magát a háborúban. Nos tehát, még ez a hat új angol hadsereg sem „megerősítés.” Az első és második hadsereg már régen Flandriában és Északfranciaországban harcol és hiányait már szüves csapatokkal igyekezik pótolni. A harmadik angol hadsereg négy hónap óta áll kiképzés alatt és azt, hogy nem vitték még a harctérre, éppen a jó és pontos kiképzéssel okolják meg. Az ötödik és hatodik hadsereg kiképzése is tart még és miután Angliában nem sokat adnak a hadsereg egységességére: az ötödik hadsereg csak ujoncközből, a hatodik már régebben szolgált altisztokból áll.

Egy szó annyi, mint száz: a franciák a nagy áttörésben teljesen a maguk erejére vannak utalva. Azonban a mai álló harcokból a Rajna felé előretörést csak óriási emberáldozatok árán lehet megvalósítani és ez a feladat ha nem is lehetetlen, de természetellenes mert Franciaország a háborút csak úgy bírhatja ki, ha a legnagyobb mértékben takarékoskodik az emberanyagával, a melyben felette szegény. És mikor az egyik szövetséges kénytelen-kelletlen több hajlandóságot mutat a kelet felé hátrálásra, mint a nyugati irányban előretörésre, a másik szövetséges pedig — angolul gondolkozik, azalatt az általános támadás súlyos összerúgó terhe egészen a franciákra nehezedik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.**Színházi műsor:**

Kedd: Itt először. Ki volt? Szinmű.
Szerda: Ki volt?
Csütörtök: Szibil.

* A színház közlései. Szibil, az utolsó évek legszebb zenéjű operettje kerül színre 21-én csütörtökön, a főszerepekben Pataky, Rontay, Kiss Mariska, Barics, Járai, Györfi, Polgár, Várnay stb. — Szerdán a Lengyelvér operett lesz megisméltelve, a mely eddig mindig telt házakat vonzott. — A drótostól, Lehár kitűnő szép operettje foglalkoztatja az egész operett-személyzetet. A darab egészen új betámasztással és kiállításai szombaton kerül színre. Előkészületen Hit és Haza.

* Önagysága nem tud nemet mondani. (Kacagtató vigatók sláger az Urániában.) Várakozáson belüli sikert aratott a színház tegnapi bemutatója A sláger egy önfeléd, könyved, kacagásra számító, valódi vígjátéki bohózat, abban az értelemben, hogy semmiféle gyenge és érthetetlen mozi trükk nincsen benne. Csodásan követik egymást a legkitűnőbb ötletek, fordulatok, helyzetek. Szellemes pikantériája mulattató, de sohasem bántó. Külön kell emelnünk a színészek kitűnő, művészi játékát, kiknek élén Margret Fischbach, a berlini Thalia színház művésznöje mesteri alakítást produkált.

* A világháború legfrisebb hírei. (Háborus aktuálisok az Urániában.) A nyugati harc téri legújabb híreit sorakoztatja fel előttünk a színház mai aktuálisai. A németek a megszállott francia területeken, a front mögött idillikus tábori életet élnek, pihenő napokon gyakorlatokat tartanak, és vasárnapi hangversenyeket az elfoglalt francia falvakban. Bemutatja a felvételt a német tengerész csapatokat, az „unsere Blaujücken” a kik a szárazföldön is hősiessé harcolnak. A világ minden részében történt aktuális események egészítik ki a háborus képek sorozatát.

Tisza István gróf.

— Milyenek látja őt Ausztria. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 18.

A Nöue Frels Presse vasárnapi számának vezércikke Tisza István gróf. címmel a következőképp rajzolja meg a nagy államférfiu arcképét és méltatja jelentőségét:

— Bencur igen jó képet festett az öreg Tisza Kálmárról. Az arckép nem lehet az arcképe, hanem azokat a mély megismeréseket tükrözze, amelyeket a művész szerzett az egész egyéniségről. Bencur képe nemcsak hasonlóságot árul el, nemcsak a nyakra leomló fehér haját, a fekete pápaszemét a mintegy viaszból öntött fejet, nemcsak az előkelőség bonyomását, a mely a szabóművészet semmibevevése ellenére is előkelőség, hanem elárulja egy olyan államférfiu történetét is, aki hosszú ideig hatalmas volt a monarchiában. A vonásokból kiolvasható, hogy ez a miniszterelnök, aki a földbirtokosból nőtte ki magát európai alakká, ifjkorában olyan parlamenti párt élén állott, amely szívesen viselte a tigris nevet. A jól kidolgozott homlok élet filozófiát, emberismeretet és azt a képességet árulja el, hogy a maga akaratát másokra is tudja átvinni. Barátai „a generális“-nak hívták; olyan erős volt a gyenge testben a parancsolni tudás természetes adománya. Ha megbízható források alapján magyarul megírják Tisza Kálmán életrajzát, azt azonnal le kell fordítani németre. Mert sok-sok évlizednek története, a mai nemzedéknek élete meg sem érthető, annak taglalása nélkül, amit Tisza Kálmán cselekedett és a fejlődésben osztályrészt jutott szereplésének méltatása nélkül. Legszebb lenne, ha a fia venné a tollat a kezébe és beszélné az atyjáról. Neki megvan a megfelelő mértéke. Ő is miniszterelnök és ő is külömbiséget kénytelen tenni az alkotások mulandó és maradandó tényezői között, ő látja az atya lábnyomait, ott ül, ahol az ült és ama paloták lépcsőin jár, ahol az járt és senki sem mondhat több joggal ítéletet államférfiakról, mint az államférfiu.

— A fiu követi az atyját és mindkettő oly különböző és önálló egyéniség. Nem hasonlítanak egymásra, mert az idők és emberek is mélységesen megváltoztak, de mégis vannak közös vonásaik, még pedig azok, hogy mindkettő erős akaratú és magnetikus hatású van pártjára, amelyet vonz és összetart. Ez ritkán történik a politikában. Példák csak az öregebb és fiatalabb Pitt és az öreg és fiatal Andrassy Gyula. Tisza Kálmán életbölcessége olyan volt, mint a magyar Alföldre mosolygó nap és a mai alkotmány keretében életre keltette az önállóság minden lehető csiráját. Tisza István a megtestesült energia, keresztül-kasul akarát, keresztül-kasul ama modern államférfiak egyike, akik csak erőviszonyokkal számolnak és ezért csak a lényegre ragadják ki és a lényegtelen, a hüvelyt észre sem veszik. Széll Kálmán, aki atyjának és neki pályakezdetén is hü barátja volt, mint miniszterelnök a parlamenti obstrukciót annak lassu kifárasztásával akarta legyőzni. Tisza István gróf ezt ellenzte és noha tiszteite és nagybecsülte mesterét, Magyarország pénzügyi politikájának megteremtőjét, még sem állalta, hogy merészen ne álljon vele szembe. Önmagával is ilyen szigorú és semmi sem fájna neki jobban, mintha gyengeségen kapná magát rajta. Noha vérmérséklete és ebből folyólag politikai cszközöl elűtnek az apácától, aki mégis minden ízében Tisza, egy magyar nemes, a ki

ősi családból származik, aki a földbirtokban gyökeredzik, földműves, a ki ezért az osztályért rajong és csak ott van ottanon, ahol az ősei kuriája áll a saját földjén. Jár a szántóján és simogatja a dus kalászkokat, mert az övéi és hozzá tartoznak. Szereti a magyar földet, nagy tudása és hosszú külföldi tartózkodása nem koptatták el a magyar haza eredeti sajátosságait, amelyek lényét alkotják. A legmagyarabb magyarok egyike.

— Meg kértünk egy magyar politikust, hogy jellemezze nekünk Tisza Istvánt; nem azt, akit mi látunk és akivel komoly kérdésekben ellenlábások voltunk, hanem amilyennek mutatkozik a magyar képviselőházban.

— Előítélet nélkül mondhatom — volt a felelet — hogy Tisza sokat tanult, nagy a munkaereje és már ezért is jó belügyminiszterré vált volna, ha nem kellene neki miniszterelnöknek lennie. Mint egyszerű párttag is rendkívüli eleven erőt tud elvtársainak kölcsönözni. Érti a módját, hogy kell egy gondolatot a nép közé vinni, mint kell a választási haroba vonulni és ott megtízszerszódni. Olyan szónok, aki ismeri a hatás eszközeit és pártját, nehéz helyzetekben felfegyverzi, úgy, hogy az ellenfél nem tudja azt tulharsogni. Az az előnye, mint pártvezérnek, hogy a pártja tudja, nem lehet őt eltéríteni az elhatározásától és ez a szilárdság védi a szárnyakat, ahol az esetleges kételkedők helyezkednek el és akikre az ellenfél leselkedik, hogy elragadja onnan őket. Nem kicsinyes, nem ravaszkodó, nem puha, és ő maga önmagának a politikája, a maga tulajdonságait, a maga energiáját váltja tettekre.

— Mi osztrákok — fejezi be a lap érdekes fajlegelőseit — csak azt kívánhatjuk, hogy vajha, ami vezető helyünkön olyan erővel adana meg az ég, aki a politikai és szellemi egyensúlyt helyreállítja és aki az ország erőt összefogva és működtetve, természet ellenes eltolódásokat megakadályozza. Bárhol dolgozzék is egy jelentős férfi a monarchiában hasznára lehet az egésznek és semmi se lenne igaztalanabb, mintha smiatt tennénk szemrehányást Tisza István grófnak, hogy rájuk előbb meg kell teremteni azokat a fékeket, amelyek a mozgást a sark közö szorítják és szabályozzák. Ő, mint magyar miniszterelnök hazája tekintélyét emeli, hazája állását a világban megjavította és az alkotmányos viharok után az alkotmányt megszilárdította. Amiatt haragudni rá, hogy a keskeny ösvények és a meredek sziklák mellett elhaladva megtalálta a biztonságot nyújtó völgybe vezető utat és mert a siker befolyássá változott, azt jelentené hogy szemt hunyunk hibáink fölött.

Teremtünk magunknak egy olyan férfit, aki a mi országunknak alkalmas eszközökkel, de hasonló örzékekkel a krízisek által nem érintett állandó szükségletek iránt belső megterjedéshez vezet, keresztünk egy vezetéltársat, aki tud akarni és lenn tudja magát tartani és akkor elmondhatjuk Goethevel: „Örödjünk, hogy két ilyen fickónk van”.

Előadás az új polgári per endtartásról. A Budapesti Ügyvédi Körben esütörtökön kezdte meg Kovács Marcell dr. táblabíró az új polgári perendtartásról tartandó előadásainak sorozatát. Szinte páratlan volt az az ér-

deklódés, amelyet a szakkörök az előadás iránt tanusítottak. Még az ügyvédi kamarának az előadás céljaira átengedett nagy díszterme is kicsiny volt a nagy hallgatóság befogadására. Az előadó első előadásában a bírói hatáskörrel és a pertárgy értékének megállapításáról szóló rendelkezéseket ismertette nagy tudományos készséggel, de egyuttal oly gyakorlati érzéssel, hogy a hallgatóság fezzült érdeklődését mindvégig lekötötte. Az előadás végén lelkesen ünnepezték az illusztris előadót. A második előadás hétfőn, január 18-án, a többi pedig minden esütörtöki és hétfői napon — esti fél hét órakor — tartatik.

Az Aradi Közlöny Naptára.

Háborus esztendő viharos eseményei közben is helyet kér magának a nyilvánosság előtt az Aradi Közlöny Naptára, amelyet napok óta herd szét a posta előfizetők negy táborába. Szívesen látott régi, hűséges barát érkezik, akit mindenki szeretettel fogad, sőt türelmetlenül vár. Kíváncsian tudózik, mer meg szokták, hogy mindig bőségesen megrakodva érkezik és mindenki kedvére valót pakol ki az asztalára. Az Aradi Közlöny Naptára ugyanis mindig az aktualitásnak volt bőséges tárháza.

Ennek a régi barátságunk megerősítésére törekedtek a naptárszerkesztők Rudnyánszky Endre és Salgó Henrik, a legújabb naptárkötettel, mely első sorától az u olsóig a háborus esztendő bélyegét hordja magán és így nemcsak, mint aktualitás elsőrendűen friss és eleven, hanem évek múltán is hűséges tükre lesz ennek a nagy esztendőnek. A nyomtatott betűn kívül ugyanis szerencsés kézzel összeválogatott, bőséges illusztrációs anyag örökíti meg a világtörténelmnek ebben a zivataros korszakában szereplő személyeket és eseményeket. Minthogy azonban az Aradi Közlöny első sorban aradi ujság, természetesen a naptárjának is hűséggel kell szolgálni ezt a tradíciót. Amennyire a viszonyok megengedik, mindent felöllel a naptár, ami Aradon a háboru a t érdekes és megörökíthető volt. Írásban elmondja a háboru eddigi lefolyását egy nagy gondnal és pontossággal összeállított kronológiában, képekben pedig különösen bőven mondja el mindazt, ami aradi. Nemcsak az Aradi Közlöny szerkesztősége, de a negyközönség is úgy tudja, hogy igen fontos szögalatott teljesített a lap haditudósítóinak a haterre küldésével. Azok az intim részletek, amelyek munkatársaink hateréri működése mögött húzódtak meg eddig, azok eleven és színes leírásban kerülnek a naptárban ez olvasó szeméi elé.

Az Aradi Közlöny Naptárának erőssége most is az az erősség, amely töle el nem lödülhető. A címárunk most is bőséges, pontos és megbízható. Könnyen áttekinthető, lelkiismeretes összeállításban ez a címár egész esztendőre a legművészebb utbaigazítója, felvilágosítója mindazoknak, akik Arad város és vármegye közigazgatási, gazdasági, társadalmi, kulturális életében valamely intézménnyel, hatósággal, vagy személlyel érintkezni akarnak.

Vár a várják olvasóink a naptár. Örömmel regisztráljuk, hogy mindazok, akik már élvezettel lapozták át, megelégedéssel és elismeréssel adóznak érte.

Ferenc Szalvátor főherceg aradi látogatása.

(A fogadtatás előkészítése — Körut a sebesült-kórházakban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 18.

Holnap, kedden délelőtt kilenc órakor érkezik Aradra Ferenc Szalvátor főherceg, a monarchia önkéntes egészségügyi intézményének főfelügyelője, hogy megtekintse az aradi katonai kórházakat. A magas vendég nem kíván semmiféle ünnepélyes fogadtatást, így a lehető legegyszerűbben, minden külső pompa és fény nélkül várják Arad város hatóságai és a Vörös Kereszt Egyesület aradi fiókja a főherceget.

A kórházak látogatási sorrendjének megállapítása végett ma délután választmányi ülést tartott a Vörös Kereszt Egyesület Vásárhelyi Janka elnökletével. Az elnök közölte a választmányi tagokkal, hogy a főherceg szalonkosija reggel kilenc órakor érkezik meg a pályaudvarra. A váróteremben bizottság fogadja a királyi herceget, amelynek tagjai Urbán Iván báró főispán, Varjassy Lajos polgármester, Vásárhelyi Janka, a Vörös Kereszt elnöknője, Csorévics Diodor, a Vörös Kereszt megbízott helyettes, Teodorovics Döme dr. főorvos Hegedüs Éde alezredes, Dálnoki-Nagy Lajos alispán, Tisch Mór dr., a Vörös Kereszt főorvosa, Zimmermann Károly dr. kórházi igazgató-főorvos.

Az állomás perronján egyedül Urbán Iván báró főispán üdvözlő német nyelven a főherceget, a váróteremben pedig magyar nyelven mondja el üdvözlő szavait. Negyed 12 óra felé azután megkezdődik a főherceg látogatási körútja, amely a következő sorrendben történik: a pályaudvari betegnyugvóállomás, waggongyári kórház, honvédelvassági laktanya kórháza, a városhígyi pavillon, polgári leányiskola, lyceum, fa- és fémipariskola, tanítóképző, munkásotthon, vasipari kórház, izraelita fiúiskola, Darányi kórház, Haszinger-utcai csemeteiskola, görög keleti román leányiskola, Kazinczy-utcai iskola, Weitzer János utcai leányiskola.

Körülbelül tizenkét órakor befejeződik a délelőtti körut, amelynek végeztével Urbán Iván báró vendégül látja Ferenc Szalvátor főherceget. Délután fél háromkor a főherceg ismét folytatja a kórházak látogatását. Valószínűleg a várban kezdődik a délutáni körut, innen a görög keleti román tanítóképzőt, a Fischer Elz kórházat, a honvédelvassági laktanya kórházat, a gyermekkórházat látogatja meg a főherceg. Az egyes kórházakban csak a vezető hölgyek fogadják a főherceget, egyszerű sötét ruhában, fehér köténnyel és kis főkötővel a lépcsőkön várják a fenséges látogatót a kórház orvosával. A kórházban szolgálatot teljesítő többi hölgyek ápolónői ruhájukban, vagy a közelebbi szobában, vagy saját szobájukban tartózkodnak és itt várják be a főherceg látogatását. A fogadásra felkért hölgyek névsora a következő: a waggongyárban Gyöngyössy Sándorné, a városhígyi pavillonban Lacay Endréné, a polgári leányiskolában Polónyi Jenő dr.-né, Simon Karola, az ipartestületben Monák Döme dr.-né, a lyceumban Kintzig Jánosné, Varjassy Lajos dr.-né, a fa- és fémipariskolában Darányi Jánosné, Salacz Dezsőné, a tanítóképzőben Wojsky Anna, a munkásotthonban Malek Dezsőné, a vasiparban Botis Tivadarné, az izr. fiúiskolában Mittler Izidor dr.-né, Schreyer Viktorné, a felsőbb leányiskolában Singer János dr.-né, Koppich

Jakab dr.-né, a gör. keleti román iskolában Trailescu Traján dr.-né, a Kazinczy-utcai iskolában Lustig Arminné, Blauné Ransburg Gizella, a Weitzer-utcai leányiskolában Mayer Miksné, Fischer Irén, a román tanítóképzőben Vuja Sándorné, a Fischer Elz kórházban Baross Zsigmondné, báró Urbán Ivánné, a

honvédelvassági laktanyában gróf Bréda Viktorné, a honvédelvassági konyhájában báró Neuman Alfrédné, Fodor Gyuláné.

A főherceg a délután folyamán betegezi az összes kórházak látogatását és még holnap elutazik Aradról, de elutazásának pontos idejét még nincs megállapítva.

Huszonnégy óra alatt gyógyul a tifusz

(Korányi Sándor báró tanár új gyógymódja. — Beszámoló az Orvos-egyesületben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 18.

Jelentős esemény miatt gyülekeztek vasárnap este a budapesti királyi orvostársaság tagjai, a kik a háború kitörése óta szünetelteték tudományos üléseiket. Korányi Sándor báró egyetemi tanár, a kinek az orvostudomány már nagyon sokat köszön, a tifusz gyógykezelésének új módszeréről tett jelentést, a melynek fényes sikerét Bálint Rész és Preisich Kornél tanárok felülvizsgálták és megállapították. A vérbe direkt bevezetendő oltóanyagról van szó, a mely a tifuszt azonnal leköti és ezt a súlyos bajt, a mely legkevesebb egy hónapig szokott tartani, néhány óra alatt a gyógyulás állapotába fejleszti vissza. Az orvostársaság nagyterme zsúfolásig megtelt, mert orosz körökben az új kezelési módszer szép sikerei már hetek óta ismeretesek, azokat élénken tárgyadják.

Korányi Sándor báró mindenképpel rámutatott arra, hogy a mostani téli hadjáratban igen nagy a tifuszbeteg katonák száma. Az eddigi kezelés legfőképp expectatív volt, jó eredménnyel járt és a halálesetek csökkentek. Azonban nem lehet megrövidíteni vele a betegség időtartamát. Keresve egy olyan szert, amely az időtartamot megrövidítse, az előadó első sorban a szérum terápia felé fordult, amelylyel a betegséget vérsavó befecskendezésével gyógyítják. A szérum olyan emberek, vagy állatokból vétetik, akik túléltek már tifuszfertőzést. Többféle szérum állott rendelkezésre, de a hasznuk kevés volt és legfeljebb három hétre rövidítik a betegség tartamát. Az oltóanyag, amely megölt tifuszbacillusokból készül és szintén csekély gyógyító erővel bír, azonban a tifusz védőoltásnál nagyobb szolgálatot tesz. A nyáron több jelentős látott napvilágot, amely a japán Isikova tanár (Orai a városban) által termelt tifusz vakcinát írta le, amelyet úgy kell használni, hogy direkt a vérkeringésbe fecskendezik be a véredényen át. Fenyvessy Béla magántanár állított elő elsőnek ilyen vakcinát a japán tanár eredeti leírása szerint. Korányi báró fél köbcentiméternyi mennyiséggel kísérletezett. Néhány órával később hidegrázás, majd hőmérséklet emelkedés, de a beteg jól viselte az oltást. A kritikus hőmérsékletesség után kedvező esetekben azonnal normális hőmérséklet lép fel, úgy, hogy a beteg gyógyulónak lehet tekinteni, más esetekben a hőmérséklet ugyan néhány napig még nem normális, de a tifuszt jellemző súlyos aléltás azonnal megszűnik.

Vannak olyan esetek is, ahol a befecskendezés látszólag hatástalan, még ha megismétlik is. Kiténik, hogy ezek azért voltak eredménytelenek, mert a fecskendezést a betegség megkezdésétől számított hosszabb idő múlva eszközölték. De ha az injekciót kellő időben alkalmazzák, akkor a hatás frap-

pán. Huszonnégy órán belül eltűnik a nehéztífózis láz, az ájultsági állapot, a delírium és a teljes kimerültség. Nem jelentkezik láz-emelkedés és nem jelentkeznek hálfekélyek sem. A báró eddig huszonkilenc esetben használta a vakcinát. Két esetben később alkalmazta, mert már súlyos bélségek fejlődtek ki. Tíz esetben az eredmény kitűnő volt, kilenc esetben javulás állott be, a többi esetnél hatástalan volt az injekció. A megbetegedés után öt nappal kezelésbe vettek, azonnal meggyógyultak, később nem mutatkozott hatás. A tifusznak ez a kezelése az elért eredmények alapján eme súlyos baj specifikus gyógykezelésének tekinthető. A biztos sikernek feltétele a gyors diagnózis, amit csak a bakteriológus segítségével lehet eszközölni.

Bálint Rész egyetemi tanár bejelentette, hogy eddig ötvenegy tifusz esetet figyelt meg katonáknál és tizennyolc esetet kezelte vakcinával. Öt esetben azonnali gyógyulást ért el, hatot kétszer ojtott és enyhülést, valamint a betegség időtartamának megrövidülését jelenteti. Négy eset eredménytelen maradt.

Preisich Kornél dr. magántanár huszonegy esetet gyógyított vakcinával és csak négy eset maradt eredménytelen.

Több felszólalás után, amelyek azt tartalmazták, hogy Korányi báró felfedezését más eszközökkel is próbálják ki, a báró azt kérte, hogy miután csak hatvanöt esetet ismertett, az eljárásáról ne mondjanak ítéletet és oda konkludált, hogy egy fontos felfedezés előtt állunk. Hogy az eljárás eredményeit tanulmányozhassák, az előadó azt javasolta, hogy küldjenek ki egy bizottságot, amely a szernek hatását figyelje és tapasztalatait gyűjtsse össze. A javaslatot az igazgatóság elé terjesztették.

Határvillongás a szerb-bolgár határon. Szófiából jelentik: Lipovniknál a szerb határőrök megint lövöldöztek a bolgár területre menekült macedóniakra. A bolgár kormány tiltakozott.

Nincs szükség új népkonyhára. A Vörös Kereszt egyesület mai választmányi ülésén bejelentette az egyesület titkára, hogy megfelelő érdeklődés hiányában az egyesület elejti azt a tervét, hogy népkonyhát létesít Aradon, ahol a hadbavonultak hozzátartozói husz fillérért kapnának ebédet. A törvényhatóság felkérésére indította meg az egyesület ilyen irányú akcióját, jelentkezésre szólította fel azokat, akik a létesítendő népkonyhát látogatnák, de minthogy mindössze mintegy tizenöt-husz család jelentkezett, a népkonyhát nem érdemes felállítani. Az egyesület jelentést tesz erről Arad város tanácsának.

„Varsó elesik, Varsó nem védhető.“

(Krakó és Rzeszov körüli harcok. — Kedvüket veszítették az orosz seregek. — Megállították csapataink a bukovinai offenzívát.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Pétervár—Beszterce, január 15.

Hivatalos jelentés az északi harorterről.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelentései január 17-éről: A helyzet változatlan. Lengyelországban, a Dunajec mentén és Tarnoból délre ágyuharc folyt, amely váltakozó hevességgel egész napon át tartott. A Kárpátokban nyugalom van. Höfer, altábornagy a vezérkar főnökének helyettese.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik január 17-ikéről: Keleti hadszíntér. A helyzet általában változatlan. Legfőbb hadvezetőség, (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Egy orosz brigád megsemmisítése Rzeszovnál.

Berlin. Leonhard Adelt, a Berliner Tageblattnek az osztrák-magyar sajtóhadiszállásra kiküldött tudósítója írja:

— Tisztek járnak ki és be a krakói hotelokban, amelyeknek teremmagysága szobái még arra az időre emlékeztetnek, amikor a hotelek főnemesi paloták voltak. Az utcákon robognak a keresztülvonuló osztrák-magyar csapatok Skoda-haubitzai és nehéz ostrommozsarai s a házak meg-megremegnek. A csapatoknak új a felszerelésük: gummikabát fedi testüket s terniszter helyett orosz mintára hátzsakot hordanak. Különben a városban, amely nyelvén, lakóiban, épületeiben híven megőrizte lengyel jellegét, ismét normális az élet. Heteken keresztül visszhangzott be a városba a külső csüddeményekből az ágyuk mennydörgése, heteken keresztül feküdt rá az orosz kolosszus erejének teljes megfeszítésével a vár északkelti ivelésére. Kitaradva vonult vissza s most Rzeszov irányából akarja makacsul az erőpróbát megismételni. Részleteket mesélnék, akik részt vettek a legújabb harcban, amelynek arcvonala Bochnától Gorlicán keresztül a Kárpátokig nyúl. Az orosz katonák négy csoportba voltak osztva, amelyiknek egyike éjszaka folyton lövöldözött, míg a másik három pihent. Leszeregnél egy éjszaka egy őrszemély által vezetett patrulánk megállapította, hogy az orosz lövészetekben csak négy óra van ébren.

Az osztrák-magyar katonák odalopóztak, a négy órt ártalmatlanná tették s megiepetésszerűen rohanták meg az alvó oroszokat. Ezereket szűz került fogságba, anélkül, hogy csak egy puská is eldördült volna. Ezt a sikert kihasználva másnap az osztrák-magyar csapatok oldalban támadtak egy orosz brigádot s gépfegyverekkel halomra lövöldöztek. Akik élve maradtak, pánikszzerűen menekültek. A győzők az orosz brigád helyén beásták magukat, de egy nappal később gyilkos gránátokkal árasztották el az oroszok az általuk jól ismert terepet. Egy egyéves önkéntest, akit tisztje jelentéssel küldött el, egy mellette lecsapó gránát légnyomása földhöz vágott, de a következő percben nevetve állott fel, lerázta magáról a göröngyöket s futott tovább. Az osztrák-magyar hadvonal mögött elfogtak egy tulmerész orosz tisztet, a ki onnan jelezte övének csapataink állását. Honvédkiszárok érkeztek ezután erősítésként, akik remek snejdígsággal verekedtek. Egy trombitás például egyetlen kardesapással vágta le egy orosznak a fejét, aki tisztjét tá-

madta meg. A lengyel légió is kitűnően tartotta magát.

Janovicsnál, Zoklieyntől nem messsire sikerült egy orosz repülőgépet egyetlen lövéssel, amely a motor hűtőkészülékét találta, lecsedni. A pilóta kényszerült leszállásánál az orosz és osztrák-magyar rajvonalok között ért földet, de az utóbbihoz valamivel közelebb. Versenyfutás kezdődött, melynél az osztrák-magyarok lettek az elsők s sikerült nekik az orosz aviatikus s vezérkari tisztet elfogni. Az osztrák-magyar pilóták is mindennap felszállnak, habár az idő kedvezőtlen s például állandó légi postaösszeköttetést tartanak fenn a körülzárt Prazemsllel s mindannap jelenthetik, hogy az oroszok ott még semmit sem értek el.

Hivatalos orosz jelentés.

Pétervár. A legutóbbi orosz hivatalos jelentés így szól: Az utolsó napokban folytatódott előhaladásunk a Visztula mentén. Az ellenséges lovasságot, amely azon a vidéken operál, visszautasítottuk. A többi frontokról csak gépfegyver és ágyutüzélet jelentenek s orosz felderítő csapatok esztározásait. Tüzelésünk a Visztula balpartján a német támadásokat könnyen visszaverte. Az osztrák front két pontján kísérelte meg az ellenség az orosz állásokat nehéz tüzérséggel bombázni, de az orosz ütegek tüzelése halgatásra bírta az osztrák-magyarokat.

Varsó sorsa meg van pecsételve, nem védhető.

Berlin. A Russkoje Slovoiban Michajlovsky ezt írja: Varsó sorsa meg van pecsételve. A németek és osztrák-magyarok három oldalról körülzárták. A lakosság egyre könyörög, hogy nyilvánítsák nyílt városnak. A lengyelek lázadásra készek. Varsó nem védhető, el kell esnie.

Bukarest. Adeverul pétervári munkatársa jelenti: A németek különösen Bolimownál erősen nyomják az orosz hadállásokat. Rohamaikat folyton megújítják és nem nyugszanak, míg kitűzött célt el nem érik. Az orosz katonai körök bevallják, hogy itt már nem sokáig tarthatják magukat. A tudósítónak állítólag egy orosz tábornok azt mondta, ha a németek ezen állásokat hatalmukba kerítik, kényelmesen előnyomulhatnak Varsó alá.

Tüzér harcaink eredményesei.

Grác. A Tagespost írja: A Dunajacnál az ellenségnek tüzérségünk súlyos veszteségeket okozott. Ellenakcióink tért nyert. Mszconovnál, Skiernievice-től keletre megindított támadásunk szépen előre halad.

Lehetetlen tovább az orosz offenzíva.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: Az orosz foglyok egyöntetűen azt beszélik, hogy az orosz katonák minden kedvüket elvesztették a háborútól, amióta kiderült, hogy sem Bécs, sem Berlin elfoglalásáról szó sem

lehet. A tisztek revolverrel kényszerítik az előremenésre. Az orosz offenzíva ezért tehetetlen, nem pedig azért, mert a vasúthálózat kevés.

Nyugalom a lengyelországi fronton.

Berlin. A haditudósítók jelentései szerint Lengyelországban két hete a folytonos hősiavatok miatt ugyyszólván szünet van. Az oroszok a front mögött képzik ki fegyvertelen ujoncaikat. Csapataink erős orosz támaszpontokat elfoglalván, biztos állásokban várják a fagygyal a harcok újra felvételét.

Japán nem segíti Oroszországot.

Pétervár. A Russkoje Slovo idézi a japán lapokat, amelyek visszautasítják az európai harcban való részvétel gondolatát. A Sahi megjegyzi, hogy akinek a győzelemhez segítség kell, az már meg van adva. A Novoje Wremja szerint Okuma egy lapban kijelentette, hogy japánnak mostan kell Európával éreztetnie jelentőségét. A flottát és a haderőt kell megerősíteni.

A cár ígéretének értéke.

Páris. A Humanite leközi az oroszországi zsidó proletárok szocialista szervezetének, a civilizált világhoz intézett felhívását, a mely a háború kitörése óta hallatlan zsidóüldözéseket panaszol. Lengyelországban, Lodzban is pogromok voltak. Bizonyítékok nélkül is kimondják minden zsidóról, hogy németeket támogatja. Haditörvényszék elé állítják a legesekeleyebb ürüggyel és halálra, vagy kényszermunkára ítélik s lap kiemeli, hogy mennyit értek cári ígéretnek.

Bukovinában megállt az orosz támadás.

A karácsony óta folyó bukovinai offenzívát csapataink megállították. Oroszok huszonnégy nap alatt csak négy jelentéktelen községet foglaltak el. Borzasztóan garázdálkodtak. Foglyok szerint azt remélték, hogy újvra bevonulnak legalább Désre.

Beszterce: Az alispán úgy nyilatkozott, hogy a bukovinai területet Kirlibabáig bejárta, Határaink védelme biztosítva van. A határszéli lakosság biztonságba érzi magát. Az erdélyi kormánybiztos nyilatkozata szerint csapataink megállították az orosz offenzívát. Céljuk különben saját kijelentésük szerint Kirlibaba volt.

Míg a császár a lövészárkokban volt. Berlinből jelentik: II. Vilmos császár az argonni fronton lement a föld alá egy lövészárkba. Kijövet egyszerre csak előtte állott egy egész francia zászlóalj. A császár meglepődött és nem tudta elképzelni miként került épen oda az ellenség, ahol azt hitte, hogy teljes biztonságban van. Ekkor elébaállt egy népfelkelő tiszt és jelentést tett: Felség, ezek foglyok, a kiket azért hoztam ide, hogy alkalmuk legyen egyszer életükben felségedet látni.

Amerika háborús készülődése. Washingtonból jelentik: A szenátus megszavazni készül négyszázhatvan-ezer ujoncot és harminchat millió dollárt hadi felszerelésre.

Szocialisták békekonferenciája. Koppenhágából jelentik: A nemzetközi szocialdemokraták békekonferenciája tegnap megnyílt. Részt vettek azon Dánia, Svédország, Norvégia és Hollandia képviselői. Elhatározták, hogy a félévendő jegyzőkönyvet csak a háború után fogják a nemzetközileg egyesült párt elé terjeszteni.

H I R E K. LEGÜJABB

Magyar Távirati Iroda cenzurált jelentései.

(Táviroda, cenzurázva.)

Erkezett reggel 3 órakor.

Bécs. A király József Ferdinánd hadseregparancsnoknak kitűnt szolgálatai elismerésül Lipót-rend nagykeresztjeit, hadiékítménnyel, Lipót Salvátor főherceg tábornok tisztségi főfelügyelőnek ellenség előtt tanúsított kiváló szolgálatai elismerésül harmadosztályú katonai érdemkeresztet hadiékítménnyel adományozta.

Bécs. Oldenburg nagyherceg, aki tizennyolc éves, a héten tette le az érettségét. Ma a nyugati harctérre ment.

Temesvár. Ferenc Salvátor főherceg reggel odaérkezett. Megtekintette valamennyi kórházat.

Krakó. A magyar-osztrák lapok haditudósítói néhány nap óta Krakóban tartózkodnak.

Róma. A pápa a földrengés által sújtott egyházmegyék püspökeinek nagyobb-szegélyösszeget átutalt.

Marosvásárhely. Haller János gróf nyugalmazott főispánt, akinek három fia harctéren van, értesítették, hogy Pál huszártiszt fia orosz fogságba került.

PÉTERVAR: (Rómán át). A kaukázusi orosz sereg hadvezetősége közzé teszi, hogy döntő akciók következnek. Asszerbeidsanban csapat összevonások mutatkoztak szükségesnek. Egyes vidékeket ki kellett üríteni, amit azonban nem az ellenség kényszerített ki, hanem előre megállapított tervek alapján történt.

Bukarest. A román kormány több száz millió frank összegű kölcsön megkötése iránt külföldön tárgyalásokat folytat, melyek kedvező sikerrel kecsegtetnek.

Bukarest: A román kamara legközelebbi ülésén kormány törvényjavaslatot terjeszt be, kémkedésről. Kiegészítő része kivételes intézkedésnek.

Bukarest: Orosz küldöttség Péter szerb királynak átadta a cáár által adományozott Szent András rendet a fegyverekkel. Legrégibb rendjel. Nagy Péter alapította. Első Sándor óta egyetlen uralkodó sem kapta. Sándor trónörökös harmadosztályú, György negyedosztályú Szent György rendet kapta.

Kopenhága. Egy orosz altábornagy két tábornokkal fontos misszióval Szerbiába és Montenegróba, egy másik küldöttség, egy altábornagy és egy kamarás őrnagy Franciaországba, Angliába utazott.

Páris. Franciaországban foglalkoztatott színes bőrű csapatokat Marokkóba és Algírba visszaszállították.

Szaloniki. Ötven főből álló bolgár banda befört szerb területre vasutat építtatni. A szerbek elűzték.

Bukarest. Az athéni lapok azt írják, hogy Oroszország és Anglia közt a Dardanellák kérdésében összehúzózkodás előbb-utóbb okvetlenül bekövetkezik.

Berlin: A román követ Millenek, az Adevertul kiadójának ismeretes mon. cenzurált hamisítványrak mondta. Lap idézett szava hamisítványrak ellenző nyilatkozatot tartalmaz

Csak rabolni akarnak az angolok.

(Japánok által megszállított brit tábornok.)

Távirati tudósítás.

Berlin, január 18.

A Wolff-ügynökség jelenti: Egy csing-tai német nagykereskedő levelében ezt írja: A német helyőrség német és osztrák-magyar hadihajók legénységével együtt négyszer főnyi volt. Hérom hónapos ostrom a japánoknak tízezer emberébe, egy cirkálójába, két torpedónaszádjába és néhány más hajójába került. A németek veszteségei aránylag csekélyek voltak, százötven ember esett el, a sebesültek száma mintegy hétszáz. A többiek fogságba kerültek.

Az angolok vesztesége elenyésző, aminek magyarázata az, hogy a japánok két ízben felszólították az angolokat, hogy vegyenek részt a rohamban, azonban erről hallani sem akartak. De mikor Csingtau elesett, az angolok akartak elsőnek bevonulni, a japánok természetesen visszautasították ezt a szerénytelenséget és az angolok hátul, a japánok mögött vonultak be a városba. Mikor az angol csapatok megjelentek, a németek hátat fordítottak nekik és püsszegték. Az angol tábornok követelte a német foglyok egyrészét, a japán parancsnok azonban ezt felelte: nem harcoltak, a foglyok sem illetnek meg. Az angolok és az indiai katonák előljártak a rablásban. A tisztjeik nem emeltek kifogást ez ellen.

— Az Aradi Közlöny naptárának szétküldése folyamatban van. Az arra jogosult helybeli és vidéki előfizetők kivétel nélkül megkapják a dus tartalmú, díszes kivitellű naptárt, mely egész sereg érdekes harctéri képpel és ezuttal is kimerítő címtárra jelent meg. A helybeli előfizetők részére a lapkihordók turnusokban kézbesítik a naptárt. Január 19-én és 20-án. Boros Béni-tér, József főherceg-ut, Luther-u, Maros-u., gróf Tisza István-ut, Tél-u., Szél-u., Part-u., Farkas-u., Nagyvárad-ut, Erdélyi-u, Zsófia-u, Simándi-ut, Gizella-u., Munkácsy Mihály-u., továbbá Deák Ferenc-u., Forray-u., Rákóczy-u., Lázár Vilmos-u., Heszinger-u., Szent Pál-u. és Boeskey-téren lakó előfizetők kapják meg a naptárt az Aradi Közlönynek. Az Aradi Közlöny kiadóhivatala ezután kéri azon t. előfizetőit, akiknek előfizetési hátralékuk nincs és így naptárra igényt tarthatnak, de ezt tévedésből nem kapták meg, ezen körülményt közölik az Aradi Közlöny kiadóhivatalával, (Telefon 51), hol panaszuk azonnal elintézését nyer.

— Az özvegy román királyné a férjéért. Bukarestből jelentik: Erzsébet özvegy román királyné Bratianuhoz levelet intézett, amelyben azt írja, hogy az elköltözött emléket régi szokás kutépítéssel megtisztelni és ennek eléget tesz Curtea-ban, férje sírja közelében bevezette a vizet, amivel egyttal lakosság egészségi állapotát javítani reméli. Ott akarja oltóelni élt hátralévő részét. A ezenvedések egyhítésére és nép boldogítására fog törekedni.

— A Kulturpalota könyvtárának gyarapodása. A kulturpalota könyvtára, mely a közönség igényének kielégítésére minden lehetőt előkövet az által, hogy az újonnan megjelent könyveket megszerzi, most ajándékozás útján is gyarapodott. Abrai Lajos kir. tanácsos nyugalmazott iskolai igazgató értékes numizmatikai könyveit, Wagner József dr. pedig az Ezeréves Phülogiai Közlöny 10 évfolyamát ajándékozta a könyvtárnak, mely adományozott ezeken mond köszönetet a kulturpalota igazgatójának. A könyvtárban naponta lehet kölcsönözni a a közönség díj egy óvre 4 koroná. Búrátkozni a hivatalos órák alatt lehet.

— Cholnoky Jenő dr. Oroszországról. A Kölcsey Egyesület kedvező auspiciumok közt kezdte meg az újévben munkálkodását. Az 1915 év első Kölcsey-zsurja, amelyet vasárnap tartottak meg, egyike volt a legnagyobb sikerűeknek. Amikor Cholnoky Jenő dr. szimpatikus alakja megjelent és az aradi közönség előtt oly jól ismert közvetlen, csevegő hangja megszólalt a kulturpalota pódiumáról, riadó taps köszöntötte az ősz kolozsvári egyetemi tanárt. Az előadó és közönség mint kedves, meghitt régi barátok üdvözölték egymást és ez a közvetlenség uralkodó hangulat maradt a teremben az előadás végéig. Cholnoky dr. előadása Oroszországról szólt és oroszországi utazásainak, tapasztalatainak gazdag tárházából annyit, vonzót és érdekeset mondott, hogy ez magában kielégítette a közönséget. A végig ezellemes, a közönséget állandóan figyelemre hangoló előadásban azonban a nagy olvasottságu tudós a legfrissebb eseményeknek is talált helyet és amikor az orosz érdekeket, orosz erkölcsöket, orosz sajtóosságokat belekapcsolta a világháború bonyodalmaiba: kitért a harctér hireire is és a németek mult heti soissons-i győzelmének is juttatott tért előadásában, amelyet sokszor szakított meg a közönség tetszése és tapsa. Cholnoky Jenő dr. egyike azoknak a nem nagy számmal levő tudósoknak, akik élvezetessé, könyvedd és katedrai melléklettől mentessé tudják tenni mondanivalójukat és így a Kölcsey-zsurok nagyrészen hölgyekből álló közönségét nem fárasztja ki száraz tételekkel, műszavakkal, hanem az érdeklődést végig ébrentartva szinte észrevétlenül tanít, világosít fel. Ez Cholnokynak nem is tudománya, hanem valósággal művészete és ezért nem lehet eléggé hálás neki az aradi közönség. Az előadást természetesen a kulturpalota óriási termét teljesen megtöltő közönség hallgatta végig.

— Aradi ügyvédből pécskai járásbíró. A király Szabó Frigyes dr. ügyvédet a pécskai járásbírószághoz albiróvá nevezte ki. A nagy tudású és alapos képzettségű ügyvéd a bírói karnak is nyereségét jelenti, aminthogy eddig is általános becsülés jutott neki osztályrészül kartársai és az aradi előkelő társadalom részéről, amelynek szimpatikus tagja volt. Szabó dr. kineveztetése a hivatalos lap egyik legközelebbi számában jelenik meg.

— Huszárkapitány, aki megfeji a lakótársát. T. Zoltán aradi honvédhuszárvezető, a kiváló lovas már a negyedik hónapja harcol az oroszok ellen; számos ütközetben és izgalmas földérintésben vett részt, de eddig a legcsekélyebb sérülést se szenvedte, pedig az a szokatlan eset is megtörtént, hogy egyszerre két karddal kellett verkednie. A mai napon igen kedves hangú tábori lapot küldött a vitéz huszárkapitány egyik aradi barátjának, egy nagy közintézmény titkáranak. Most nagyon érdekes társaságban vagyok. A lakótársaim szerfölött különös lények. Van közöttük bakatászt, ulánus, huszár, stb. Ha a kapucinereim nagyon sötét, egyszerűen megfejem egyik lakótársamat (a tohenet) s mindjárt fehérr lesz az italom. — (Könnyű megállapítani eből, hogy T. Zoltán valamelyik galíciai falu istállójában ütötte föl tanyáját.)

— Tücsök a német gyöngyvirág Párisban. Párisban temérdek sok gyöngyvirágot szoktak januárban eladni a virágkereskedők. Ezeket a virágokat eddig rendszeren Németország szállította. A parisi virágkereskedők és kertészek szindikátusa most kimondotta, hogy ha Németországtól, bármilyen kerülő úton, mégis behoznának az időn is gyöngyvirágot, azt nem szabad áruba bocsátani.

védelmi állapotban van és nem félünk többé semmi támadástól. Ha Szófiában és aggodalmakat okoz, és nem helyes következtetésen alapszik, mert Romániának semmi támadó szándéka nincs a szomszéd állam ellen. Románia védelmi állapotba helyezkedik kivétel nélkül minden ellenséggel szemben.

— Magától értetődik, hogy Románia akcióba lépése esetén az országot biztosítani kell hátbatámadás ellen. Nem állítjuk, hogy a bolgárok ilyen támadást terveznének, de nagyon hibáznánk, ha nem tennénk meg mindent, hogy teljes védelmi állapotban legyünk. Az ország nem félhet egy esetleges akcióba lépéstől, az ország csak akkor félne, ha nem volnánk teljesen felkészülve. Mástkülönbben ennek az európai krízisnek a kezdete óta az volt az érzésünk és elhatározásunk, hogy ne siessük el a dolgot!

Valóban, ne siessük el a dolgot, ne kezdjünk semmit érett megfontolás, teljes felkészültség nélkül!

Take Jonescu „vásári kikiáltó.”

Bukarest. A „Politique”-ben Marghiloman ezt írja: Take Jonescu meséket tálaít fel. Ez az ur kezd terhünkre lenni. Vásári kikiáltó, aki semmi szereptől vissza nem riad és mindenkit tulkiabál. Tiltakozunk, hogy országunkat nevetségessé tegye.

Mi érdekli Romániát.

Szófia. A Dnevnik szerint Bretianu kijelentette párthíveinek, hogy Romániát most elsősorban a Feketetenger, másodsorban a Bosporus és Dardanellák érdeklik.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915. évi január 19-én:

C. Bérlet.

Itt először:

KI VOLT?

Dráma 4 képből. Írta: Georg Scarborough. Fordította: Sebestyén Károly. Rendező: Dellé Lajos.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

PHONIX-BUZIÁSI FURDÓ
BUZIÁSI PHONIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz.

Vese- és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és sóhányképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos kórtalmánál kitűnő hatásnak bizonyult. — Orvositag ajánlja. 2893

Főraktár:

özv. Winkler Sándorné Arad, Magyar-utca 4.

Önagsága nem tud
„nem”-et mondani.

* Az összes rovat miatt közöltetett nem valakinek a tulajdonsága.

Turf haramiák!!

APOLLO SZÍNHÁZ.

Január hó 19. és 20-án

kedden és szerdán.

Szenzációs műsor:

Háborus aktualitások

a keleti és nyugati harcterről.

Nagy éjszaka

Egy köztársaság bukása

Szenzációs dráma 3 felvonásban.

Ez a film a modern kinematografia legcsodásabb alkotása, a színészeknek életveszélyeztető bravuros mutatványal bájmu'atba ejtők

A Nordisk Films Comp. legújabb
feivétele

Öhettő leánya

dráma 3 felvonásban.

Az oroszországi zsidóüldözésből.

Főszereplő: **Rita Sachettó.**

Szintér a kaukázus legszebb vidéke.

Az előadások kivételesen 5, 7 és 9
órákor kezdődnek és minden előadás
10.00 óra.

21

Valódi Rózsa burgonya

Nyírségből, métermázsánként és waggontételenként kapható:
**Erényl és Kalmár,
Asztalos S.- és
Chorin Aron utca
sarak. Telefon 1025.**

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 2861

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Kulasz Antal holdmészesi uradalmából kiváló nemes ponty, süllő, kompó

halak

árusítása

f. hó 15-től Boczkó-utca és Hal-tér sarki üzlethelyiségben, pénteki napokon pedig a halpiacon szabadon. 284

28—1915 g. sz.

Arlejtségi hirdetmény

Arad rz. kir. város gazdasági széké a város részére szükséges asztalos munkák elvégzése iránt folyó év január hó 25-én d. e. 10 órákor arlejtsést tart.

Kikiáltási ár; arlejtsési feltételekben megállapított egységárak. Birtalpenzül leteendő 400 koron a közpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az arlejtsésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha szekhoz a birtalpenz mellékeve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtsési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtsési feltételek a gazdasági tanácsoknál az arlejtsési tanácsnál is megtekinthetők.

Arad rz. kir. város gazdasági székének 1914. évi január hó 11-én tartott üléséről.

A gazdasági szék.

Ne feledje el!

Hogy a Gerő-féle cipők csoport-árúsítása az ismert olcsó árakban 1915. évi február hó 28-ig tart.

Cipő Tőzsde

Apollo mozi mellett.

Kérjük a címre ügyelni!

Tekintse meg kirakatainkat!

166

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos osillárokat, villanyos főzödényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszító vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a **Fekete Sas szálloda**

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1:20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta I-ső rangú cigányzene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kifűző és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bármely időben elfogadtnak. Pensioszerű teljes ellátás legutányszabban kapható. 177

Szíves pártfogást kérünk, kitűnő tisztelettel:

Szere és Társa,

szállodás és kávéosok.

Tűzifa

4975

bükk I., II., III. és dorong, csor hasáb és dorong kapható vaggononkinti vételnél **Körösvölgyi Pál-
raktár Andrassy tér 5. Telefon 651.**

Száraz tölgy szőlőkaró is kapható.

508—1915.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Aradon a Pécska uton i. hó 6-án reggel az árokba egy törött paraszt kocsi találtatott.

Felhívom a kocsi tulajdonosát, hogy a kocsi átvétele végett 1915. évi január hó 30-ig hivatalomnál jelentkezzen, mert ellenkező esetben a kocsi i. évi Február-hó 1-én d. e. 9 órakor Aradon a tűzoltó laktanya udvarán készpénz fizetés ellenében a legtöbbett Igerőnek eladatni fog.

Arad, 1915. évi január hó 12.

Green
főkapitány.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirakkal minők a tüdővész, a merevgörccs, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családjunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét baktériumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

**Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.**

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvjá. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-
szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinficiálja, utóíze
igen kellemes. Ára egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a
világhírű „Tegerit” korpá-
kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1224

Nagymennyiségű
ujsgmaculatura olcsón eladó.

